

Veiledersamling for praksisveiledere

Veiledning av turnuskandidater

Oslo 7. september 2022

Katarina Langaard

1

Dagen i dag

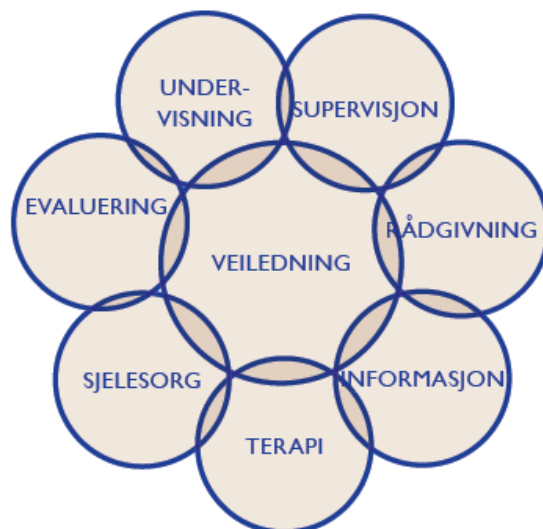
Dagen vil fokusere på rollen din som veileder med aktivitet i plenum og i grupper

- Om læring og om veiledning
- Rollen som veileder
- Planlegging av turnusperioden
- Verktøy du kan bruke i veiledningen
- Tydelighet i kommunikasjon
- Logg som veilederredskap
- Evaluering av kandidaten

2

Veiledningens randområder

5

Definisjon av veiledning

”Veiledning er å strukturere en situasjon slik at det blir mulig for den som veiledes selv å oppdage nye sider og se mulige løsninger, være- eller handlingsmåter”

L. Grendstad Rousseau, META-senteret

Veiledning foregår som planlagt utdanningsaktivitet, utenom selve yrkesutøvelsen.

Tidsskrift Norsk Legeforening
M. Nylenna
Utgave 12, 21. august 2018

6

Veiledningens mål

Veiledningen skal bidra til
økt oppmerksomhet og bevissthet over egen adferd.

Adferd her forstått i vid forstand, inkludert er blant annet

holdninger, verdier, ferdigheter, faglig innsikt og egne reaksjoner.

Den som veiledes kan oppdage nye sider av saken som blir viktig for han/henne.

7

Definisjon av supervisjon

«den fortløpende tilbakemelding som foregår i forbindelse med morgenmøter, visitter, poliklinisk arbeid og avdelingsarbeid.

Supervisjon gir mulighet for umiddelbar tilbakemelding i det kliniske arbeidet, og i samarbeid med andre kolleger og annet helsepersonell, der yrkesutøvelsen er overordnet læringen»

Tidsskrift Norsk Legeforening
M. Nylenna
Utgave 12, 21. august 2018

8

Kompetansebegrepet : "evne og vilje til å gjøre jobben"

- Kunnskap - Faglig innsikt og erfaringer

1. Evne

- Ferdigheter - Kunne bruke metoder

- Motivasjon - Ønske om å gjøre en god jobb

2. Vilje

- Selvtillit – Ha selvsikkerhet nok til å gjøre jobben.

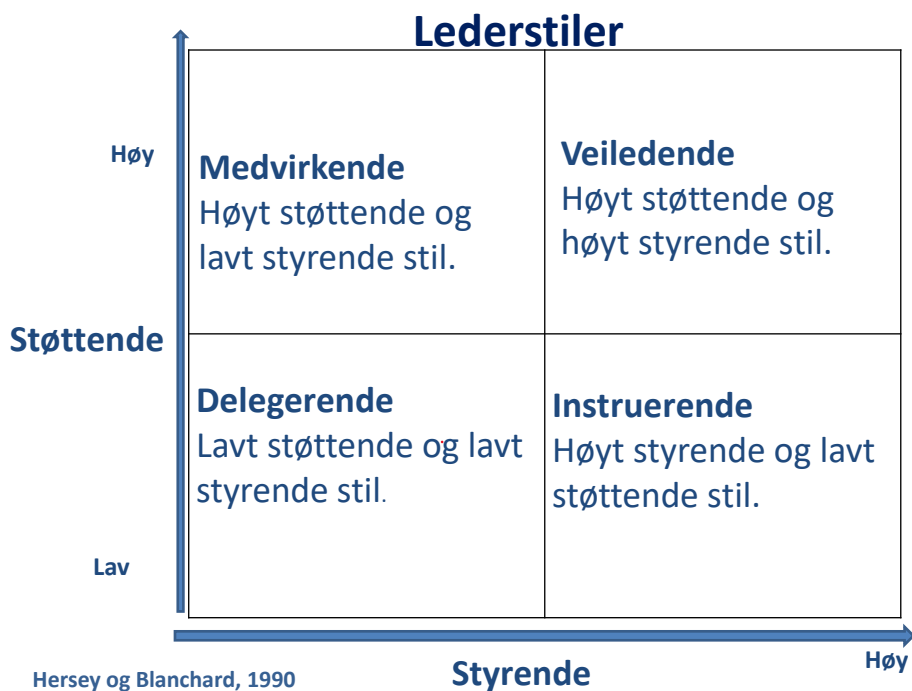
Hersey og Blanchard, 1990

9

Kompetansenivåer

1. **Lav evne, høy vilje.** Studenten er uerfaren. Er entusiastisk, forhåpningsfull, optimistisk, begeistret, nysgjerrig, ivrig.
2. **Lav evne, lav vilje.** Studenten har noe kunnskap og ferdighet. Frustrert, nedstemt, presset, motløs, umotivert, «dette var vanskelig», «dette får jeg ikke til».
3. **Økende evne, men varierende vilje.** Studenten kan ganske mye. Er selvkritisk, forsiktig, utrygg, tvilende, usikker.
4. **Høy evne, høy vilje.** Studenten er sakkyndig og kvalifisert. Selvgående, berettiget selvsikker.

10

11

12

13

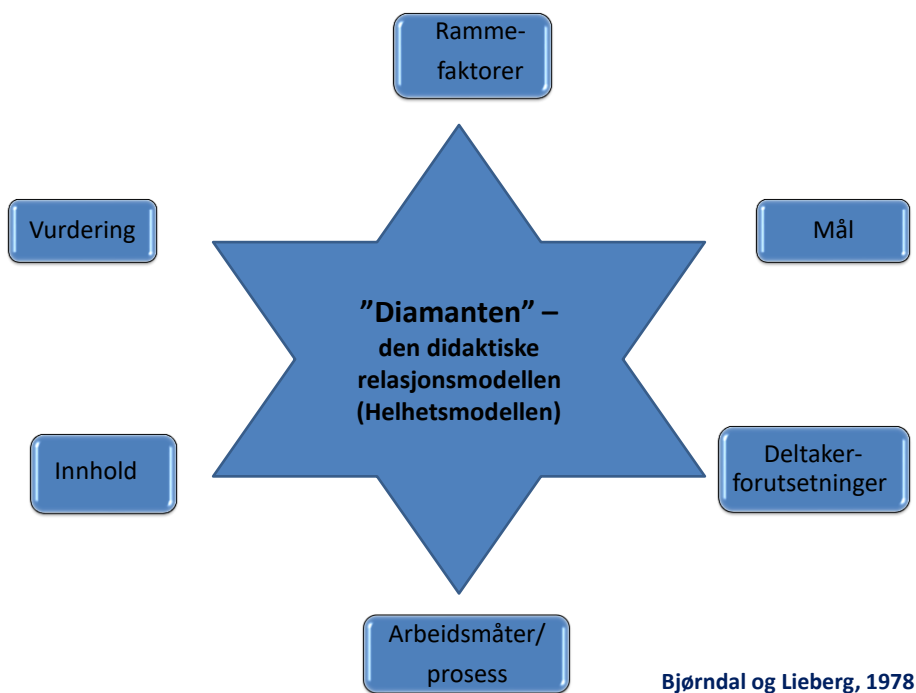
Case:

En student har turnustjeneste på sykehus. Personalet på en post klager på turnusfysioterapeuten. Hun er svært rask når hun behandler pasientene og noen pasienter har gitt uttrykk for at de ikke vil bli behandlet av henne. Til deg har hun sagt at alt går greit og de skriftlige rapportene tilsier det samme.

Hva er dine utfordringer i din rolle som veileder knyttet til casen?

Har du andre utfordringer i rollen?

14

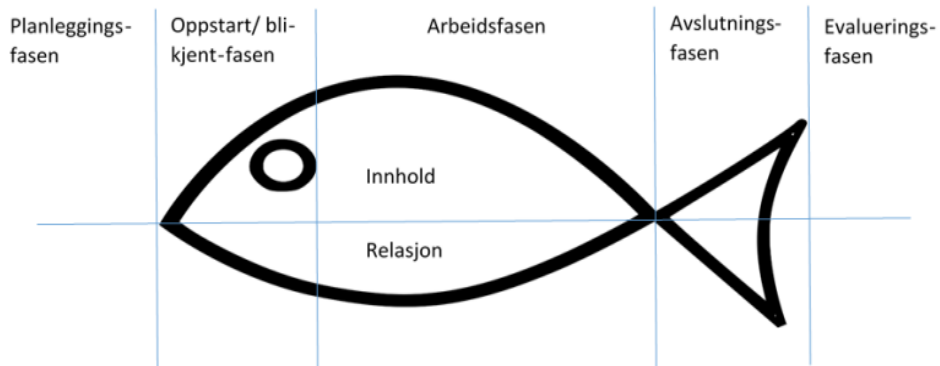
15

Bruk av "Diamanten"

1. Hva blir viktig ved det første møtet med kandidaten?
2. Hvordan kan du planlegge praksisperioden med hjelp av "Diamanten"?
3. Hvordan kan du bruke «Diamanten» ved før-, under- og etterveiledning?

16

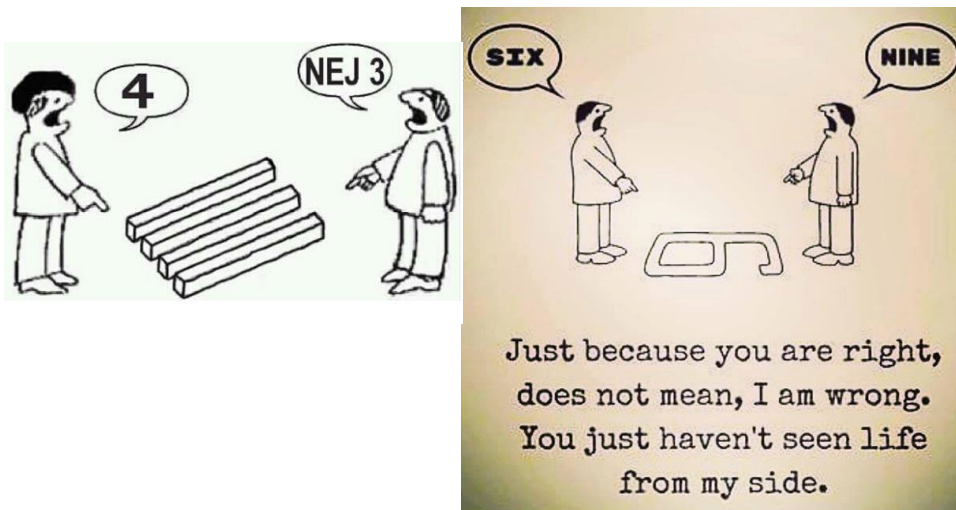
Veiledningens faser

S. Tveiten, 2019

17

Kommunikasjon

18

Tydlig kommunikasjon

Jeg budskap – snakk ut fra deg selv

Jeg mener at...

Min oppfatning er...

For meg er....

Du, man, alle, ingen, de fleste

Hvem er det?

Men,....

"Du er skikkelig flink til å veilede meg, men jeg synes du snakker for mye.»

"Det var et godt forslag, men jeg har prøvd det før."

Å vise seg selv

Jo mer vi vet om hverandre, jo tydeligere blir vi.

Påpeke det åpenbare

19

Å skille mellom observasjon, tolkning og reaksjon

1. Jeg ser, jeg lukter, jeg hører... - Observasjon gjennom sansing
2. Jeg forestiller meg... (forforståelse, erfaringer, fordommer) - Tolkning
3. Jeg reagerer... (hva gjør dette med meg, tanke, følelse, kropp) - Reaksjon
4. Utsjekking av min tolkning.
"Jeg forestiller meg..., stemmer det? (Tydeliggjøring av min tolkning, - jeg viser meg for den andre)
5. Konsekvens (hva velger jeg å gjøre?)

20

Nivåer i lytting

Selvcentrert (indre) lytting

Jeg er i fokus. Jeg hør noe som er relatert til meg selv.

"Ja, mitt kne er også slik når..."

Aktiv lytting

Din samtalepartner er i fokus.

Lytter til det som den andre har sagt og utdyper mer.

"Det høres vanskelig ut. Kan du fortelle mer hvordan du opplever det?"

Universell (ikke verbal) lytting

Jeg hører også det som sies uten ord, dvs. underteksten. F. eks

Kroppsspråk: fakter, positur, ansiktsuttrykk

Stemme: tempo, flyt, toneleie, volum, rytme, trykk.

"Jeg ser at du beveger deg på stolen. For meg virker det som du blir urolig. Stemmer det?"

"Jeg hører at du hever stemmen din nå. Det virker som dette er veldig viktig for deg...?"

21

Hvordan lytter du?

22

Å lytte som verktøy

- Å nullstille seg
- Oppsummere
- Sjekke ut sine tolkninger
- Å tåle stillhet

23

Noen spørsmålsteknikker for aktiv lytting

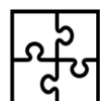
Parafrasering

Gjengivelse av nøkkelord

Åpne spørsmål

Oppsummering

Oppmuntring

24

Å stille spørsmål

Åpne spørsmål

Hva kan grunnen til dette vært?
 Hvordan vil du ...?
 Hvilke tror du...?
 Hva hvis du...?

Lukkede spørsmål

Kan du...?
 Vil du...?
 Har du...?
 Mener du...?

Ledende spørsmål?

Hvorfor?

25

Praksistrekanten

Praksisteori

"En persons private, sammenvevde, men stadige foranderlige system av kunnskap, erfaring og verdier som har betydning for personens yrkespraksis."

Handal og Lauvås (1999)

26

P1- nivået

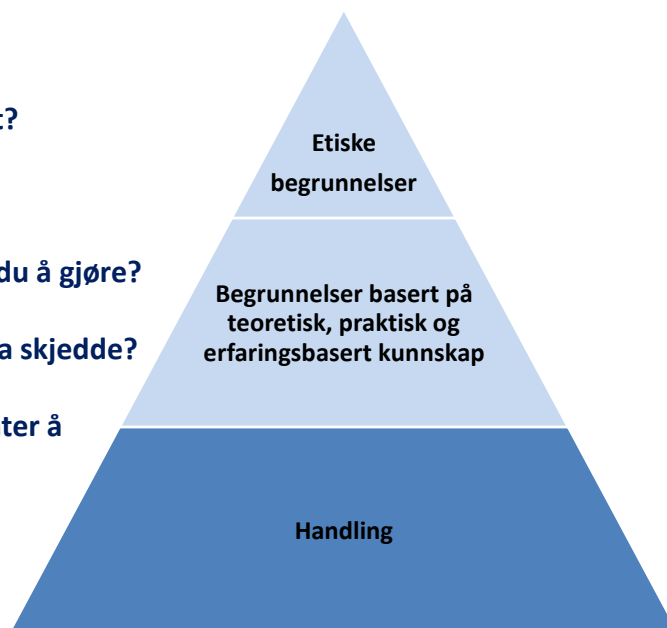
Hva har du gjort?

Hva gjør du nå?

Hva planlegger du å gjøre?

Hva skjer nå/hva skjedde?

Er det andre måter å gjøre det på?

27

P-2 nivået

Hvilke kunnskaper har du brukt?

Hvor har du lært det?

Hva sier forskningen?

Hvilke erfaringer har du?

Hvordan kan du finne ut mer om dette?

28

P-3 nivået

Hvilke følelser sitter du igjen med?

Hvilke verdier gir dine følelser uttrykk for?

Hvilke holdninger har du vært i kontakt med?

Hvordan har dette påvirket handlingen/resultatet?

Hva ønsker du at pasienten skal oppleve?

Er det noe du kunne gjort annerledes?

Hva er viktig for deg i denne situasjonen?

29

Ned i "Trakten"

Hva er det med?

30

Arbeidsfasens deler, PALLET

P – Problemstillingen/veiledningsgrunnlaget/saken

A - Analyse

L1 - Løsningsforslag fra veisøker

(L2- Løsningsforslag fra andre)

E- Evaluering av løsninger

T- Tiltak, hva veisøker ønsker ta med seg videre

Fra Bachke, 1997

31

Trening i veiledning, oppgave

Tre roller

1. Veileder
2. Veisøker
3. Observatør

Bruk et en selvopplevd situasjon som veiledningsgrunnlag.

10 min, deretter 10 min samtale og så bytter dere roller.

32

